

Technikai eltérések a zöldítési rendelet és a Zöldítés Gazdálkodói Kézikönyv között

A Zöldítés Gazdálkodói Kézikönyv (a továbbiakban: kézikönyv) már 2015. február 3-án megjelent, míg a hazai zöldítés rendelet szakmai tartalma néhány technikai finomításon esett át megjelenéséig. Ennek kettős oka van: egyrészt az Európai Bizottság 2015. első negyedévében véglegesítette a zöldítést is érintő, „kvázi-jogszabálynak” tekinthető iránymutatásait, másrészt a szakmai szervezetekkel és a Bizottsággal lefolytatott egyeztetések alapján a gazdálkodók számára további könnyítésekről, kedvező lehetőségekről született döntés. Ezért a Minisztérium szükségesnek tartja felhívni a figyelmet arra, hogy a zöldítés rendelet szerinti szabályozás és a kézikönyv között néhol eltérések mutatkozhatnak. A Minisztérium honlapján a kézikönyv második kiadása érhető el, mely nyomtatott formában minden 8 hektár fölötti területen termelő, kamarai tagsággal rendelkező gazdálkodóhoz eljutott. A pontosítások magán a kézikönyvön később kerülnek átvezetésre.

A földművelésügyi miniszter 10/2015. (III. 13.) FM rendelete az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló rendelet (a továbbiakban: zöldítési rendelet) a rendeletben hivatkozott hazai jogszabályokon túl, a valamennyi tagállamban közvetlenül hatályos 1307/2013/EU rendelettel kiegészítve adja a zöldítés teljes hazai keretrendszerét. A kézikönyv és a rendeletbeli szabályozás eltérése esetén a rendeletben foglaltakat kell figyelembe venni. Ezek:

1) Fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy a rendeletben szereplő mellékletek közül az *egyéb takarmánynövény fajok* -, a *nitrogénmegkötő fajok* – és az *ökológiai jelentőségű másodvetésben vethető fajok* listája tovább bővült a kézikönyvben szereplő fajlistákhoz képest. Az egyéb takarmánynövény fajok listája a következőkkel gyarapodott: korcshere, lódi lóhere, fonák lóhere, komlós lucerna, sárkerek lucerna, tarkavirágú vagy homoki lucerna, takarmánylucerna. A nitrogénmegkötő növényfajok listájának új elemei: édes csillagfürt, komlós lucerna, sárkerek lucerna, tarkavirágú vagy homoki lucerna, alexandriai here, korcshere, mezei borsó. Az ökológiai jelentőségű másodvetésben vethető fajok listája pedig a következőkkel bővült: fehérvirágú csillagfürt, sárga virágú csillagfürt, kék virágú csillagfürt, édes csillagfürt, vöröshere, fehérhere, korcshere.

Itt kulcsfontosságú megemlíteni, hogy az ideiglenes gyepterületek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a zöldítés szabályrendszerében. Az uniós rendelkezések értelmében például a lucerna és herefélék is ideiglenes gyepek minősülhetnek. Abban az esetben, ha a gazdálkodó az ide vonatkozó fajlistában szereplő növénykultúrát jelent be az egységes kérelmében a terménydiverzifikáció követelményének teljesítése céljából, az MVH köteles azt megvizsgálni, hogy a gazdálkodó beleesik-e valamely mentességi kategóriába (pl. területének 75 százalékán fűféléket termeszt).

2) A *nitrogénmegkötő növények* és az *ökológiai jelentőségű másodvetés* esetében a rendelet enyhébben szabályozza a vetőmaghasználatot, mint az a kézikönyvben olvasható. Ökológiai jelentőségű területként elismerni kívánt nitrogénmegkötő növényvel bevetett területen minősített szaporítóanyagot vagy saját előállítású, minősítési eljárásan átesett és alkalmasnak minősített vetőmagot kell használni a mezei borsó kivételével. Élvelő növénykultúra esetén kizárólag a zöldítési rendelet hatályba lépését követően vetett növénykultúrára szükséges betartani az előírást. Ökológiai jelentőségű másodvetésnél azonban nem kötelező minősített vetőmagot használni a keverékben az ökológiai jelentőségű

területként való elismeréshez. Az a termelő, aki nem minősített vetőmaggal kívánja teljesíteni az ökológiai jelentőségű másodvetést, köteles gazdálkodási naplót vezetni e területek vonatkozásában és azt az esetleges MVH helyszíni ellenőrzés keretében bemutatni. Minősített vetőmag használata esetén nem kell ilyen naplót vezetni, ott az ellenőrzés folyamán a minősített szaporítóanyag címkéjének vagy a minősítést igazoló bizonyítványnak a másolatát kell felmutatni.

A szakmai közvéleményben tapasztalható félreértések tisztázása végett meg kell erősítenünk, hogy a szaporítóanyagok minősítésére vonatkozó 48/2004. (IV.21.) és az 50/2004. (IV.22.) FVM rendeletek szerint minősített szaporítóanyagot kell használni a N-megkötő növények esetében akkor, ha azokat ökológiai jelentőségű területként szeretné a gazdálkodó elszámolni.

3) További jelentős kérdés, hogy a *parlagon hagyott területen* mit szabad és mit nem szabad tenni az ökológiai jelentőségű területként történő beszámításhoz. Ökológiai jelentőségű területként parlag terület akkor vehető figyelembe, ha azon tárgyévben semmilyen növénykultúrát nem vetnek vagy telepítenek és nem is takarítanak be. Az elszámolhatósághoz az időszak, mely alatt a területet pihentetni kell, január 1-jétől – augusztus 31-ig tartó időszak. Kizárólag a 2015-ös induló évben ez a minimális pihentetési időtartam március 1-jétől – augusztus 31-ig tartó időszak. Továbbá az ökológiai jelentőségű területként beszámítani kívánt parlagon hagyott területen tilos mezőgazdasági művelést végezni; viszont ahhoz, hogy a terület bármely közvetlen kifizetésre jogosult legyen, legalább jó „kulturállapotban” kell tartani, mely feltételrendszert a zöldítési rendelet 2.§-a tartalmazza. E szabályozás a parlagon hagyott területen engedélyezi a szükség szerinti kaszálást, szárazúzást, egyéb mechanikai gyomirtást vagy eseti tisztító legeltetést a virágzó gyomok jelenlétének csökkentése érdekében.

4) Elengedhetetlen megemlíteni azt az előírást, miszerint a parlagon hagyott terület nagyságába beleszámít a szántóterületen elhelyezkedő, de mezőgazdasági termelésre tárgyév január 1. és augusztus 31. között (2015-ös évben március 1. és augusztus 31. között) nem használt *vízvédelmi sáv* és a *mezőgazdasági termelés alatt nem álló, erdőszélek mentén fekvő támogatható sáv* nagysága.

5) Ezen felül fontos odafigyelni arra is, ha egy *táblaszegély* támogatható terület, akkor az egységes kérelemben a szomszédos szántóterület hasznosítási kódjával, vagy parlagon hagyott területként kell bejelenteni, így terménydiverzifikáció szempontjából is figyelembe vehető.

6) Végezetül fel kell hívnunk a figyelmet arra a fontos különbségre, hogy egy *másodvetés, illetve egy ökológiai jelentőségű másodvetés is elszámolható terménydiverzifikációban*, amennyiben a terménydiverzifikáció szempontjából figyelembe veendő időszakban (tárgyév május 1-jétől szeptember 30-ig terjedő időszakban) a másodvetés van jelen leghosszabb ideig a gazdálkodó egységes kérelemben bejelentett szántóterületén az ott tárgyévben termesztett növények közül.

A terménydiverzifikáció követelményrendszerének részleteiről a Minisztérium külön közleményben tájékoztatja a szakmai közvéleményt.